

Adviesraad Sociaal Domein
T.a.v. Jaap Kool en Mart van Wanrooij
Postbus 5
5340 BA Oss

Afdeling Mens en Maatschappij
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
7 januari 2020	M&M	M.Mesman	14 0412
Onderwerp			Aantal bijlagen
Antwoord op uw advies over de lokale ontwikkelagenda Wmo			1

Geachte heer Kool en heer van Wanrooij,

Op 10 december jl. ontvingen we uw advies over de conceptversie van de Lokale ontwikkelagenda Wmo 2020-2023. Uw advies gaat over op de manier waarop u betrokken bent bij het maken van de lokale ontwikkelagenda Wmo en over de inhoud van de lokale ontwikkelagenda Wmo. We willen u bedanken voor uw snelle reactie op onze adviesvraag. In deze brief reageren we op uw advies.

Uw betrokkenheid bij het maken van de lokale ontwikkelagenda Wmo

Wij hebben u in de periode waarin we de ontwikkelagenda Wmo maakten een aantal keer gesproken. In het meest recente gesprek op 4 november¹ is de 1^e conceptversie van de lokale ontwikkelagenda Wmo op ambtelijk niveau met u doorgesproken. Dat was een goed en inhoudelijk gesprek op basis waarvan de concepttekst van de lokale ontwikkelagenda is aangepast. We bespraken toen (maar ook in de eerdere gesprekken) dat er binnen de lokale Wmo zoveel onderwerpen en ontwikkelingen zijn waar we graag 'meer' mee zouden willen doen, maar dat we, vooral op basis van de beschikbare financiële middelen, keuzes moeten maken. Ook delen we de mening dat 'de Wmo' een complex terrein is, waar geen eenvoudige oplossingen voor de grotere maatschappelijke vragen zijn. Wij vinden het prettig om op deze manier met de kenniskring Wmo samen te werken. En we vinden het fijn om in uw advies terug te lezen dat u deze manier van werken ook prettig en nuttig vindt.

¹ Zie bijlage voor het verslag waarin uw aandachtspunten uit het overleg van 4 november zijn samengevat.

Uw positie en rol als Adviesraad Sociaal Domein

Als Adviesraad Sociaal Domein (ASD) geeft u advies over het beleid dat we gemeentelijk ontwikkelen voor het sociale domein. De laatste jaren heeft de adviesraad sociaal domein, naast de 'adviesrol', ook steeds vaker een rol in de ontwikkelfase van ons lokale en regionale beleid. U levert input, denkt mee, en reageert op conceptnotities. Hierdoor ontstaat de situatie dat u als ASD advies geeft over beleidskaders die u mee hebt helpen ontwikkelen of waarin uw adviespunten en opmerkingen al voor een deel verwerkt zijn. We kunnen ons voorstellen dat dat best lastig kan zijn. Wat ons betreft is de input die u in de ontwikkelfase levert waardevol, en we willen die manier van werken graag met u voortzetten. We blijven graag met u in gesprek over de dilemma's die dit oplevert voor u als ASD bij het schrijven van uw adviezen, en voor ons als gemeente bij het beantwoorden ervan. In het geval van uw advies over de lokale ontwikkelagenda Wmo hebben we geprobeerd om met deze brief een antwoord te geven dat aanvullend is op het gesprek dat we hier op 4 november over gevoerd hebben. Om die reden sturen we u een integraal antwoord (in plaats van puntsgewijs) op uw advies. Mocht u concrete antwoorden missen, dan maken we graag een afspraak voor een overleg om die onderdelen verder te bespreken.

Reactie op uw adviezen over de inhoud van de lokale ontwikkelagenda

U pleit voor kleinschalige aanpakken op dorps- en buurniveau. In het overleg dat we met elkaar hadden, hebben we geconcludeerd dat we dit vanuit de gemeente ook zoveel mogelijk willen. Met ONS welzijn is afgesproken dat zij op wijkniveau plannen gaan maken voor 2020. We gaan met ONS welzijn bespreken of zij uw idee hierin op kunnen nemen om (samen met of nog liever door inwoners) voor elke buurt of dorp een aantal concrete buurtinitiatieven te realiseren.

In het verlengde hiervan spraken we op 4 november uitgebreid met u over welzijn en welzijnswerk. U vraagt in uw advies om ruimte voor jongerenwerkers en opbouwwerkers om in hun wijk en buurt zichtbaar aanwezig te zijn en dicht bij de burger aan oplossingen te werken. Daarbij geeft u aan dat u Welzijn mist in deze aangepaste conceptversie van de lokale ontwikkelagenda. Welzijn en welzijnswerk lopen als een rode draad door een groot deel van de ontwikkelagenda Wmo heen. We gaan in de eerste maanden van 2020 een duidelijke gemeentelijke visie op welzijn en welzijnswerk maken. En op basis van die visie maken we afspraken over de uitvoering van het welzijnswerk.

U wijst ons vanuit de ASD, kenniskringen en de werkgroep BTB er regelmatig op dat iedereen volwaardig mee moet kunnen doen (inclusie). Vanuit de inclusie-gedachte vraagt u in uw advies aandacht voor individueel maatwerk zodat er voor iedere persoon een passende integrale oplossing komt. In de Proeftuin Ruwaard zijn goede ervaringen met deze manier van werken. Op basis van deze goede ervaringen is besloten dat we vanuit de gemeente deze manier van werken onder de naam de Osse Samenwerkwijze voor alle Ossenaren gaan gebruiken als er een integrale maatwerkoplossing nodig is.

Naast inclusie benadrukt u het belang van goede ondersteuning van mantelzorgers. Een van de opgaven uit onze ontwikkelagenda is om in 2020 de mantelzorgondersteuning uit te breiden en ons

beleid hierop aan te passen. Belangrijk hierbij is dat we meer preventieve aandacht willen en dat we de rol die wij hier als gemeente in kunnen hebben willen vergroten.

We zijn het met elkaar eens dat de landelijke wet- en regelgeving de uitvoering van de Wmo soms lastiger maakt i.p.v. deze bevordert. U roept ons op om hierbij de grenzen op te zoeken en meer te handelen naar de geest en intentie van de wet en dat dan goed uit te leggen aan de burger en de landelijke overheid. U adviseert ons daarbij om als er nieuwe lokale regels of regelingen ingevoerd worden, deze alleen te laten gelden voor nieuwe klanten en de oude afspraken te behouden voor bestaande klanten. Dat advies nemen we niet op deze manier over. Wel kijken we bij het invoeren van nieuwe regels goed naar de impact voor bestaande cliënten, zorgen voor een goede overgangstermijn, en leveren waar nodig maatwerk.

U adviseert ons om een fysiek info-punt in het gemeentehuis in zou richten. U gaf hierbij tijdens het gesprek op 4 november aan te denken aan een soort Osse Winkel zoals die vroeger in het gemeentehuis gevestigd was. U verwees hierbij ook naar een uitspraak van de Nationale Ombudsman hierover: De Nationale Ombudsman heeft gezegd dat een centraal fysiek gemeentelijk informatiepunt inwoners kan helpen om de weg te vinden binnen de steeds complexer wordende lokale overheid. Ons meest concrete antwoord hierop is dat we, op dit moment, geen plannen hebben om zo'n fysiek info-punt in te richten. Maar, we houden het idee wel in gedachten. Op dit moment kunnen inwoners terecht op het gemeentehuis voor vragen (door het maken van een afspraak) en kunnen ze in de wijken met hun vragen terecht bij de professionals die wijkgericht werken. Een van onze ontwikkelopgaven uit onze ontwikkelagenda is ervoor te zorgen dat het voor onze inwoners duidelijk is waar ze terecht kunnen voor vragen over zorg en ondersteuning. Als blijkt dat een fysiek centraal informatiepunt nodig is om mensen goed de weg te laten vinden, dan gaan we onderzoeken welke mogelijkheden daarvoor zijn.

In uw advies benoemt u ook een aantal ideeën over buurtvoorzieningen, dagbesteding en voorzieningen die nodig zijn om te zorgen dat mensen langer thuis kunnen wonen. In onze ontwikkelagenda staan concrete plannen om met laagdrempelige vormen van dagbesteding (in de vorm van algemene voorzieningen in plaats van via een Wmo-indicatie) te gaan experimenteren. Minder concreet zijn we tot nu toe over wat we vanuit de Wmo gaan doen ten aanzien van wonen. Onze focus is tot nu toe gericht op vormen van ondersteuning die kunnen helpen bij langer thuis wonen. In 2020 gaan we verkennen wat er vanuit de gemeente meer gedaan kan worden ten aanzien van de combinatie wonen en zorg.

U adviseert om te zorgen voor een ambtelijke coördinator die de lijnen bij elkaar brengt en beschikt over de instrumenten om de diverse afdelingen aan te sturen die zich bezig houden met uitvoering van Wmo beleid. Ook adviseert u om een projectleider aan te stellen met grote mandatering binnen de gemeentelijke diensten om op buurtniveau de integrale aanpak uit te rollen. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn ambtenaren (programmamanagers, teamleiders, en beleidsmedewerkers) bezig met bovenstaande taken. Daarnaast zijn er op wijkniveau (bijvoorbeeld

in de Proeftuin Ruwaard) externe partners die hier ook mee bezig zijn. Maar, dat zijn niet precies de functies zoals u die benoemt. Op dit moment zijn er ook geen plannen om deze functies te creëren. We hopen dat u begrijpt dat we, gezien de grote druk bij onze uitvoeringsafdeling Zorg, de extra ambtelijke capaciteit die mogelijk is op deze uitvoeringsafdeling inzetten.

U geeft aan dat de lokale ontwikkelagenda Wmo niet echt publieksvriendelijk is. We hebben ons best gedaan om de ontwikkelagenda in zo duidelijk mogelijke taal te schrijven. Maar we beseffen dat het, omdat de ontwikkelagenda een sturingsinstrument voor de aanpak van de verschillende maatschappelijke opgaven, niet voor iedereen even goed leesbaar is. Wel hebben we er bij de opmaak van de definitieve versie rekening mee gehouden dat de Lokale ontwikkelagenda Wmo toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking.

Als de lokale ontwikkelagenda Wmo door ons college vastgesteld is, start een nieuwe beleidsperiode van 4 jaar voor de uitvoering van de Wmo. We gaan in januari 2020 graag ambtelijk met u (als voorzitters van de ASD en Kenniskring Wmo) in gesprek om af te spreken op welke manier u betrokken wilt zijn bij de uitvoering van de lokale ontwikkelagenda Wmo.

We hopen u hierbij voldoende antwoord te hebben gegeven op uw advies.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van Burgemeester en Wethouders,

T. van Kessel

Wethouder Wmo c.a.

Bijlage: Terugkoppeling van het overleg tussen Kenniskring Wmo en gemeente Oss van 4 november 2019**Aandachtspunten Lokale ontwikkelagenda Wmo**

Uit het gesprek met een afvaardiging van de Kenniskring Wmo – 4-11-2019

De aanwezige leden van de Kenniskring Wmo hebben de concept-ontwikkelagenda (Versie 30-10-2019) gelezen en hun aandachtspunten hierbij met ons (José en Maaïke) besproken. De opmerkingen zijn hieronder samengevat. Wij hebben aangegeven dat we het fijn vinden dat de Kenniskring de conceptnotitie zorgvuldig heeft gelezen, en dat we de reacties in een overleg kunnen bespreken. We nemen de opmerkingen mee bij het verder afmaken van de lokale ontwikkelagenda, en zullen ze gebruiken als input voor de uitvoering van de lokale ontwikkelagenda. (Bij een aantal punten hebben we *tussen haakjes in blauw* alvast een aanvullende opmerking vanuit José en Maaïke gezet.)

Landelijke wet- en regelgeving:

Men is het niet eens met het te grote beroep dat vanuit landelijk beleid op zelfstandigheid gedaan wordt. En ze vinden dat door de landelijke kaders (financieel en de lijn dat mensen die eerst een beroep konden doen op zwaardere zorg – zoals GGZ – steeds vaker naar lichtere vormen van zorg verwezen worden) het voor gemeenten erg moeilijk is om de Wmo goed uit te kunnen voeren. De Kenniskring vindt het belangrijk om dit nadrukkelijk te benoemen, maar geeft ook aan dat ze begrijpen dat we daar als lokale gemeente niets aan kunnen doen.

Nieuwe regelingen/kaders/begrippen:

- Graag zorgvuldig afwegen of er nieuwe regels/regelingen/begrippen nodig zijn. Veranderingen zijn lastig te volgen voor inwoners.
- Als er nieuwe regelingen ingevoerd worden (of als regelingen veranderen) dan zou het fijn als deze alleen voor nieuwe klanten gelden. Veranderingen zijn voor bestaande klanten soms erg ingrijpend.

Welzijn(swerk):

- De Asd uit haar zorg over het feit dat mensen die eerst vanuit de Wmo hulp kregen, nu doorverwezen worden naar Welzijn. (Opmerking: We hebben toegelicht dat dit niet de bedoeling is. De bedoeling is dat mensen op de juiste plek ondersteuning en hulp krijgen. Tot nu toe gingen de (regionale) beleidsnotitie en verordeningen die met de Kenniskring vooral over het onderdeel van de Wmo m.b.t. de geïndiceerde maatwerkvoorzieningen. Deze lokale ontwikkelagenda (en de Wmo 2015) gaat over het brede terrein van welzijn en ondersteuning. Daarom staat er nu meer in over Welzijn zodat de kennis en ervaring van welzijnswerkers die collectief in de wijk werken als onderdeel van de uitvoering van de Wmo 2015 in beeld is. Maar voor een belangrijk deel is dat wat nu ook al geldend is.)
- In hoeverre worden nu de jongerenwerkers en opbouwwerkers gemist? De Kenniskring geeft aan dat ze signalen krijgen dat de regels voor de werkwijze van de sociaal werkers strakker zijn dan voorheen, en dat daarmee de meerwaarde die jongerenwerkers en opbouwwerkers vroeger hadden, minder groot geworden is. Het is belangrijk dat welzijnswerk goed en meer ingezet wordt in de wijken en buurten.
- Heb aandacht voor de mogelijkheden die kwetsbare burgers hebben in het zelfstandig oplossen van hun problemen. (Ook in relatie tot de kosten die hiermee gemoeid zijn om mensen hierin te ondersteunen en begeleiden.)

Inclusie:

- Let op dat er voldoende aandacht is in de lokale ontwikkelagenda voor Inclusie. (Opmerking: we voegen een extra zin hierover toe in de tekst waarin de visie wordt beschreven.)
- In de notitie staat dat er geen doelgroepenbeleid is, maar dat er wel naar collectieve oplossingen gezocht wordt. Dat lijkt tegenstrijdig met elkaar. (Opmerking. Dat klopt, we passen de notitie hierop aan; we halen de zin m.b.t. doelgroepenbeleid weg.)

Duidelijkheid over waar mensen met hun vragen terecht kunnen:

- De nationale ombudsman heeft aangegeven dat het voor inwoners makkelijker moet zijn om hun vragen te stellen (over allerlei onderwerpen) aan de gemeente. Het zou goed zijn als de gemeente een punt zou hebben waar mensen met hun vragen terecht kunnen. (Vroeger hadden we in Oss De Osse Winkel. Zoiets zou volgens de Kenniskring weer terug moeten komen.) (Opmerking: We gaan dit advies van de nationale ombudsman opzoeken. We zullen het gebruiken bij de uitvoering van de lokale ontwikkelagenda.)
- Gebruik bestaande kanalen (Dtv, Regio Oss, Wijkkranten) om de informatie over waar mensen met hun vragen terecht kunnen te verspreiden.
- De kenniskring krijgt signalen dat de manier waarop het Rigom oudere inwoners hielp bij hun vragen, niet op dezelfde manier door Ons Welzijn overgenomen is.
- Zorg ervoor dat als mensen ergens om hulp vragen, dat ze niet van het kastje naar de muur gestuurd worden.

Kleinschaligheid is belangrijk:

- De ASD pleit voor kleinschaligheid door te focussen op ondersteuning van mensen in hun eigen buurt ipv wijken. Zorg als gemeente dat je inwonersinitiatieven stimuleert en faciliteert. Advies: zorg dat je op kleine schaal probeert om mensen bij elkaar te brengen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Huiskamer-achtige plekken in buurten. (Wijkgebouwen zijn misschien al wel te groot en voor sommige mensen te ver weg.)
- Buurten waarin gestart is met een buurtapp en acties in de buurt i.h.k.v. veiligheid (buurtpreventie) en waarin je ziet dat die contacten tot meer sociale cohesie leiden waarbij er niet alleen gewerkt wordt aan veiligheid, maar mensen elkaar ook makkelijker om hulp vragen bij andere dingen (bijv. lenen van gereedschap enz.)
- Zorg dat wijkgebouwen maatschappelijk gedreven en niet commercieel gedreven zijn. (1,50 voor een kop koffie werkt niet bevorderend.)
- Kunnen jullie in de notitie spreken over buurten en dorpen i.p.v. wijken en dorpen? (Opmerking: We passen dit zoveel mogelijk aan in de notitie.)

Partijen in de wijk:

- In de notitie noemen jullie op een aantal plekken de partijen die samenwerken in de wijken. De Kenniskring geeft aan dat de politie hier ook een belangrijke partner bij is. (Opmerking: We passen dit zoveel mogelijk aan in de notitie.)

Mantelzorg:

- De kenniskring mist hier een aantal punten:
 - De punten uit het advies dat eerder door de kenniskring gegeven is.
 - Een toekomstscenario (het aantal mantelzorgers neemt in de toekomst af. Hoe hiermee om te gaan.)
 - De mogelijkheid om mantelzorgers financieel te ondersteunen indien nodig.
- (Opmerking: Deze punten geven we door aan de collega die met mantelzorgbeleid bezig is.)

Zorg en wonen:

- Als ouderen en mensen met psychische kwetsbaarheid langer thuis moeten kunnen wonen, is het belangrijk dat er woonvormen zijn die daar bij passen. Levensloopbestendig bouwen is belangrijk. Ideeën hierover zijn:
 - Hofjes waar mensen bij elkaar kunnen wonen en elkaar helpen.
 - Terug naar de focus-woningen van Brabantwonen van vroeger.
 - In een aantal flats in Oss toewerken naar meer passend wonen voor ouderen waarbij dan bijv. op de begane grond extra voorzieningen gemaakt kunnen worden.
 - Goede voorbeelden van zorgcoöperaties van huur- en koopwoningen samen. (Goed voorbeeld in Schaijk.)

Toegang/Integrale aanpak:

- Heel belangrijk dat deze punten erin staan! Ontschotting en werken vanuit 1 team van deskundigen vindt de ASD van belang.
Met daarbij de vraag of het nodig is dat er zoveel managers betrokken zijn bij de ontwikkeling van het integraal werken. (Opmerking: In het overleg is toegelicht dat het iets moet zijn van de mensen in de uitvoering, maar dat er, nu deze werkwijze ontwikkeld en geïmplementeerd moet worden, in deze fase ook een belangrijke rol voor de betrokken managers is.)

Ontwikkelopgave mensen met psychische kwetsbaarheid:

- Het is nog niet helemaal duidelijk wat er lokaal moet gaan gebeuren. (Opmerking: Dat klopt. Dat wordt volgend jaar verder uitgezocht en -gewerkt.)
- De kenniskring pleit voor genoeg aandacht voor dagbesteding voor deze doelgroep. Bijvoorbeeld door te zoeken naar mogelijkheden om in het bedrijfsleven of in de horeca mee te draaien. Het is belangrijk dat mensen een zinvolle dag-invulling hebben en leren hoe met hun problematiek hun dagelijks leven te leiden. Psychiater Jim van Os heeft hier onlangs een artikel over geschreven.
- Zorg ook voor voldoende woonplekken voor mensen die levenslang woonbegeleiding nodig hebben vanwege psychiatrische problematiek. Als voorbeeld wordt de organisatie Chapeau uit Uden genoemd.

Vorm/formulering notitie:

- Graag een formaat wat door mensen thuis geprint kan worden (dus geen A3-formaat)! (Opmerking: We zullen hier aandacht voor hebben bij de opmaak voor de definitieve versie.)
- Graag de tekst t.a.v. financiën wat aanpassen zodat het wat realistischer en vriendelijker is.
- Graag letten op Klare Taal!
- Bij de pagina met definities blijkt dat er verschillende beelden zijn en dat er verschillende begrippen gebruikt worden in de beleidsteksten, verordening en nadere regels. Deze pagina zorgt nu voor verwarring ipv verduidelijking. (Opmerking: We zullen hier de begrippen en definities neerzetten op basis van wet.)
- Bij onafhankelijke cliëntondersteuning staan nu de ouderenadviseurs van het KBO, maar er zijn meer ouderenbonden die ouderenadviseurs hebben. (Opmerking: We passen dit aan in de notitie.)